



## MEDIAVERKLARING | MEDIA STATEMENT

20 September 2022

### **Parlement moet Onteieningswetsontwerp in sy huidige vorm verwerp om katastrofiese gevolge vir die landbousektor en ekonomie te vermy**

Agri SA doen 'n beroep op die Parlement om die Onteieningswetsontwerp in sy huidige vorm verwerp om die katastrofiese gevolge wat dit inhou vir die landbou-kultuursektor en ekonomie, te voorkom.

Die Portefeuljekomitee oor Openbare Werke en Infrastruktuur het vandag 'n verslag (insluitend minderheids- en meerderheidsbeskouings) oor die Onteieningswetsontwerp aanvaar wat nou saam met die Wetsontwerp na die Nasionale Vergadering sal gaan vir verdere beraadslagings. Die wetsontwerp in sy huidige vorm sal negatiewe gevolge vir die ekonomie in die algemeen hê indien dit voortgaan om deur die President gepromulgeer te word.

Wat veral kommerwekkend is van die wetsontwerp, is die negatiewe impak daarvan op ons gedeelde nasionale visie om 'n meer inklusiewe landbousektor te bou. As hierdie wetsontwerp in sy huidige vorm aangeneem word, sal dit die beskerming wat aan private eiendom gebied word, verswak. Dit sal ook tot 'n uittog van kapitaal uit die landbousektor en die breër ekonomie lei, wat verder verliese aan werksgeleenthede en beleggings sal meebring. Dit sal kommersiële en opkomende boere asook nuwe toetreders nadelig raak en pogings ondermyn om 'n welvarende landelike ekonomie te bou.

Sommige van die definisies wat in die Wetsontwerp vervat is, is problematies. Een voorbeeld is die definisie van onteiening, wat eng omskryf word en onbedoelde gevolge kan hê indien dit op grondhervorming óf ander prosesse toegepas word. Hierdie eng omskrywing sal bydra tot die beleidsonsekerheid wat die sektor en die breër ekonomie bedreig.

Die wetsontwerp se voorsiening vir nulvergoeding sal lei tot 'n toekoms van beleidsonsekerheid vir die landbousektor. Suid-Afrikaanse boere produseer reeds onder moeilike omstandighede. Dus, die voortdurende aanslag op enige grondwetlike beginsel wat eiendomsregte beskerm teen enige arbitrêre optrede deur die regering óf deur 'n hof, vuur 'n klimaat van onsekerheid en skrik groter belegging, werkskepping en inklusiwiteit in die sektor af.

[www.agrisa.co.za](http://www.agrisa.co.za)

T | +27 (0) 12 643 3400 F | +27 (0) 12 663 3178 E | [agrisa@agrisa.co.za](mailto:agrisa@agrisa.co.za)

**Physical Address:** Inkwazi Building | Block A | 1249 Embankment Rd | Zwartkop X7 | Pretoria | South Africa

**Postal Address:** Private Bag X180 | Centurion | 0046 | South Africa





## MEDIAVERKLARING | MEDIA STATEMENT

Die Jakkelsdans-uitspraak, wat op 11 Februarie 2022 deur die Grondeisehof gelewer is, het bevind dat die staat grondeienaars volle markwaarde vir hul grond moet bied indien geen ander faktore soos bepaal in Artikel 25(3) van die Grondwet van toepassing is nie. In wese het dit die beginsel van markverwante, regverdige en billike vergoeding herbevestig. Gegewe die bestaan van wettige omstandighede waar nulvergoeding regverdig en billik kan wees, maak die Grondwet voldoende voorsiening vir hierdie gevalle, wat die behoefte aan hierdie potensieel ekonomies katastrofiese Wetsontwerp negeer.

Agri SA glo daarin om 'n inklusiewe en groeiende boerderysektor te bou om voedselsekerheid vir almal te verseker. Dit kan slegs bereik word met eiendomsregte wat vir baie Suid-Afrikaners verseker en uitgebrei word. Dit sal groter toegang tot kapitaal tot gevolg hê. 'n Wetlike raamwerk wat regverdige en billike vergoeding in gevalle van onteiening bied, is van kritieke belang vir die handhawing van 'n land se vermoë om kapitaalbelegging in die Suid-Afrikaanse ekonomie en die landbousektor, te lok.

Wat verdere ontwikkeling betref, is hier 'n sterk waarskynlikheid dat die Wetsontwerp en verslag in die komende week vir debat voor die Nasionale Vergadering geskeduleer sal word as deel van die volgende stap in die wetgewende proses.

Agri SA doen dus 'n beroep op die parlement om nie die konsepwetsontwerp op onteiening in sy huidige vorm te ondersteun nie, maar om eerder saam met die private sektor te werk om 'n ekonomies volhoubare en grondwetlik gesonde pad vorentoe te skep om volhoubare grondhervorming en inklusiewe ekonomiese groei in Suid-Afrika te bewerkstellig.

### **Navrae:**

Christo van der Rheede  
Agri SA Uitvoerende Direkteur  
(C) 083 380 3492

Willem De Chavonnes Vrugt  
Voorsitter, Agri SA se Sentrum van Uitnemendheid: Grond  
082 946 2303

[www.agrisa.co.za](http://www.agrisa.co.za)

T | +27 (0) 12 643 3400 F | +27 (0) 12 663 3178 E | [agrisa@agrisa.co.za](mailto:agrisa@agrisa.co.za)

**Physical Address:** Inkwazi Building | Block A | 1249 Embankment Rd | Zwartkop X7 | Pretoria | South Africa

**Postal Address:** Private Bag X180 | Centurion | 0046 | South Africa

